

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK DUBEN

Sekce finanční stability

Sekce měnová
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2019

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Publikace shrnuje výsledky 28. kola šetření za první čtvrtletí 2019 a očekávání bank v uvedených oblastech pro druhé čtvrtletí 2019. Šetření bylo provedeno v období od 4. do 19. března 2019 a zúčastnilo se ho 21 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.¹

Dle výsledků šetření se úvěrové standardy v prvním čtvrtletí plošněji nezměnily u úvěrů na bydlení, u úvěrů na spotřebu ani u úvěrů nefinančním podnikům. Poptávka po úvěrech se přitom snížila ve všech segmentech úvěrového trhu. U úvěrů na bydlení poptávka v prvním čtvrtletí 2019 poklesla plošně, v rozsahu 72 % čistého tržního podílu. Ovlivnilo ji mimo jiné i předzásobení trhu ve třetím čtvrtletí 2018 v souvislosti s makroobezřetnostními opatřeními ČNB, které od října 2018 zahrnují doporučené limity DTI a DSTI. Poptávka byla též tlumena vnímáním vysokých cen rezidenčních nemovitostí a zvýšené hladiny úrokových sazeb z úvěrů na bydlení. Snížila se i poptávka po úvěrech na spotřebu. U nefinančních podniků část bankovního trhu vnímala pokles poptávky po financování fixních investic, poptávku částečně tlumilo rovněž vyšší využití alternativního financování. Ve druhém čtvrtletí 2019 očekává část bankovního trhu další snížení poptávky po úvěrech na bydlení, zpřísnění úvěrových standardů očekává jen malá část trhu. U úvěrů podnikům a u úvěrů na spotřebu výhledy bank indikují neměnnost standardů i poptávky.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank zůstaly u **úvěrů nefinančním podnikům** v prvním čtvrtletí 2019 nezměněny. Na uvolnění standardů působil konkurenční tlak mezi bankami a u velkých podniků navíc konkurence ze strany tržního financování. Naopak ve směru zpřísnění standardů část bankovního trhu vnímala druhé čtvrtletí v řadě rizika spojená s výhledem některých odvětví, a to jak v segmentu malých a středních podniků, tak i v segmentu velkých podniků. Úvěrové podmínky představující vzájemná ujednání mezi věřitelem a dlužníkem v konkrétních úvěrových smlouvách se v souhrnu rovněž nezměnily. Průměrné úrokové marže zůstaly na úrovni předchozího období, u části bankovního trhu se snížily úrokové marže u rizikovějších úvěrů poskytnutých velkým podnikům a uvolnily se podmínky u splatnosti úvěrů. Ostatní úvěrové podmínky (např. požadavky na zajištění) se zásadněji nezměnily.

Poptávka podniků po úvěrech se v prvním čtvrtletí 2019 snížila v rozsahu 31 % čistého tržního podílu, banky přitom v předchozím kole šetření změny v poptávce neočekávaly. Poklesla poptávka po dlouhodobých úvěrech zejména u malých a středních podniků při zvýšení poptávky po úvěrech s krátkodobou splatností. Část bankovního trhu vnímala snížení poptávky po financování fixních

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého tržního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého tržního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: (http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

investic. Naopak se zvýšila poptávka po financování provozního kapitálu a fúzí či akvizic podniků. Poptávku částečně tlumilo i využití alternativního financování, především úvěrů od nebankovních institucí a emise dluhopisů. Ve druhém čtvrtletí banky neočekávají změnu úvěrových standardů ani poptávky.

II.2 DOMÁCNOSTI

U **úvěrů na bydlení** poskytovaných domácnostem se úvěrové standardy ani podmínky po předchozím zpřísnění zásadněji nezměnily. Pouze u velmi malé části bankovního trhu se standardy uvolnily (6 % čistého tržního podílu). Na uvolnění úvěrových standardů působilo snížení nákladů financování bank vlivem poklesu dlouhodobých úrokových sazeb finančního trhu a u malé části trhu konkurenční tlak. Poptávka domácností po úvěrech na bydlení v prvním čtvrtletí 2019 plošně poklesla v rozsahu 72 % čistého tržního podílu, což byl nejvíce plošný propad zaznamenaný od začátku šetření v roce 2012. V tom se projevovalo zpřísnění úvěrových standardů a podmínek v závěru loňského roku v důsledku makrobezpečnostních opatření ČNB ohledně limitů DTI a DSTI a s tím související předzásobením trhu ve třetím čtvrtletí 2018. Poptávka po úvěrech na bydlení byla rovněž tlumena vnímáním vysokých cen rezidenčních nemovitostí a zvýšenou hladinou úrokových sazeb z úvěrů na bydlení. Ve druhém čtvrtletí 2019 část bankovního trhu očekává další snížení poptávky po úvěrech na bydlení (33 % čistého tržního podílu), zpřísnění úvěrových standardů očekává jen malá část trhu (11 % čistého tržního podílu).

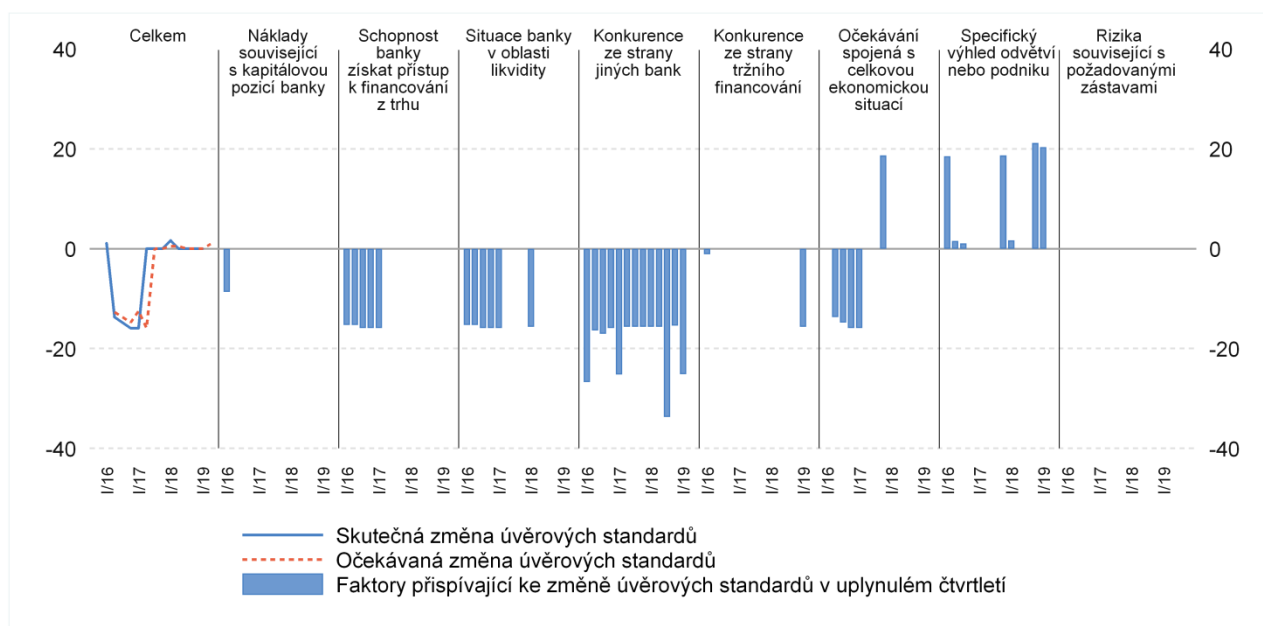
U **úvěrů na spotřebu** se úvěrové standardy v prvním čtvrtletí 2019 po předchozím zpřísnění vlivem makrobezpečnostních opatření ČNB (DTI a DSTI) nezměnily. Úvěrové podmínky banky ponechaly v souhrnu rovněž beze změny. Část bankovního trhu však dále snížila průměrné úrokové marže i marže u rizikovějších úvěrů (38 %, resp. 15 % čistého tržního podílu). Poptávka domácností po úvěrech na spotřebu poklesla v rozsahu 17 % čistého tržního podílu mimo jiné vlivem snížení spotřebitelské důvěry (8 % čistého tržního podílu) a působením limitů DTI a DSTI u klientů s hypotékou (9 % čistého tržního podílu). Ve druhém čtvrtletí 2019 banky očekávají neměnnost úvěrových standardů i poptávky po úvěrech na spotřebu.

V segmentu **úvěrů živnostníkům** se úvěrové standardy nezměnily a obdobný vývoj je bankami očekáván i ve druhém čtvrtletí. Poptávka živnostníků po úvěrech se rovněž neměnila, ve druhém čtvrtletí však část bankovního trhu očekává její zvýšení.

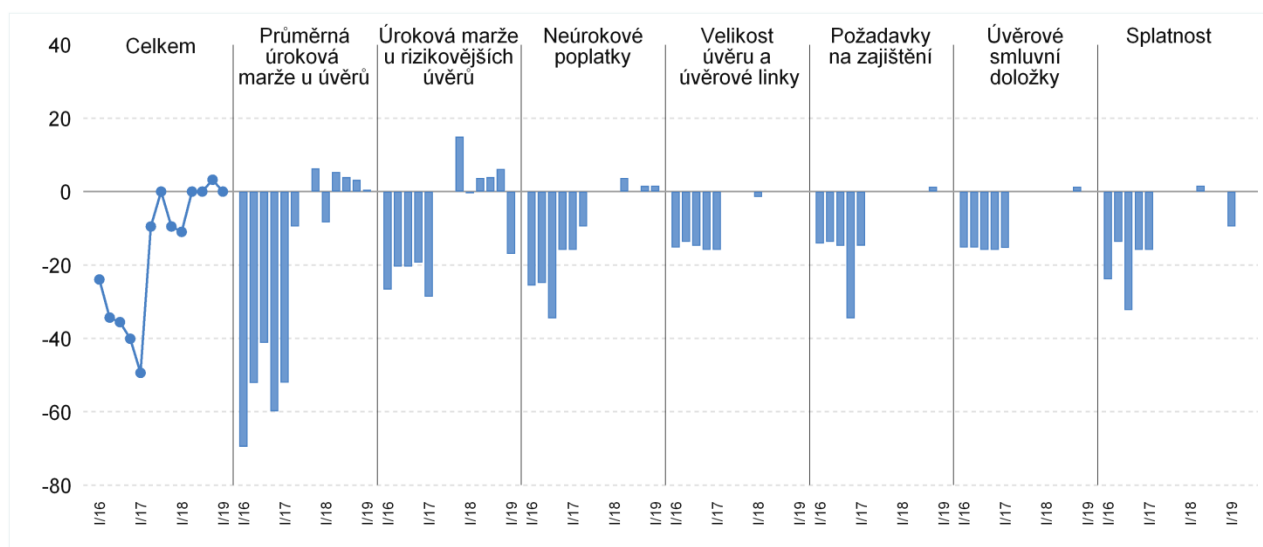
Odpovědi na **dodatečné otázky** ohledně vývoje **úvěrů nerezidentským nefinančním podnikům** ukazují, že úvěrové standardy a poptávka po úvěrech se v prvním čtvrtletí 2019 neměnily. Dodatečné otázky týkající se **očekávaných úvěrových ztrát bank** indikují, že část bankovního trhu očekává ve druhém čtvrtletí 2019 zvýšení míry očekávaných úvěrových ztrát u podnikových úvěrů i úvěrů na spotřebu. V segmentu úvěrů na bydlení naopak část bankovního trhu indikuje pokles míry očekávaných úvěrových ztrát.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

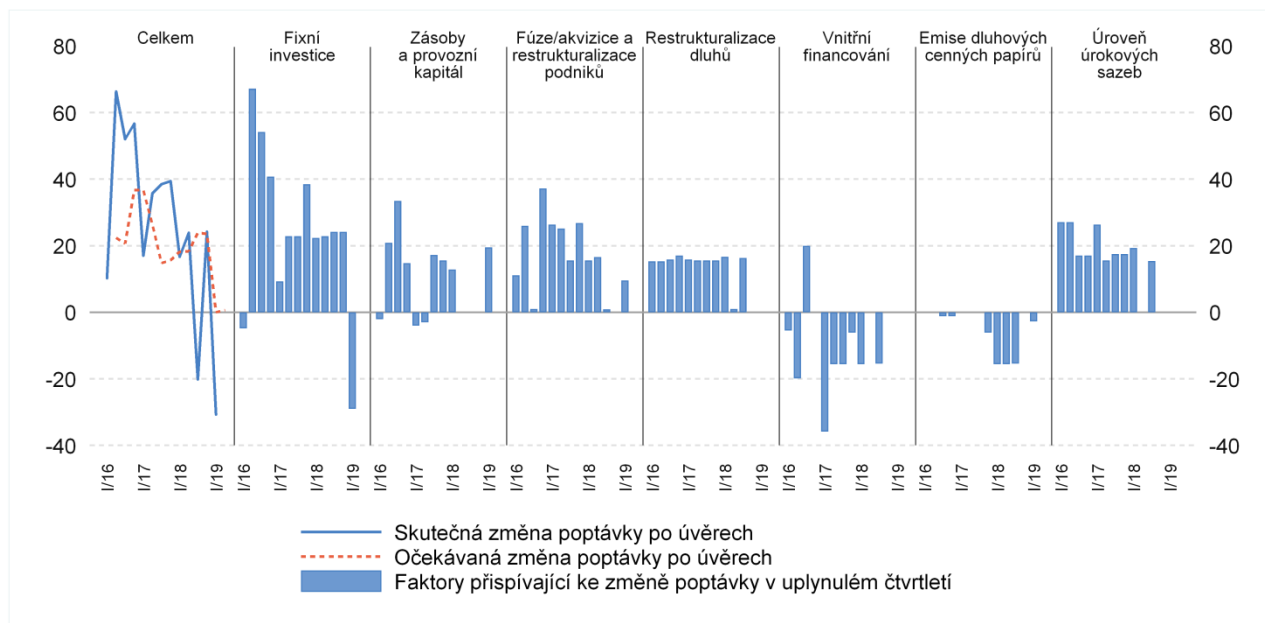
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů nefinančním podnikům ([otázky 1, 2 a 6](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěřů nefinančním podnikům ([otázka 3](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

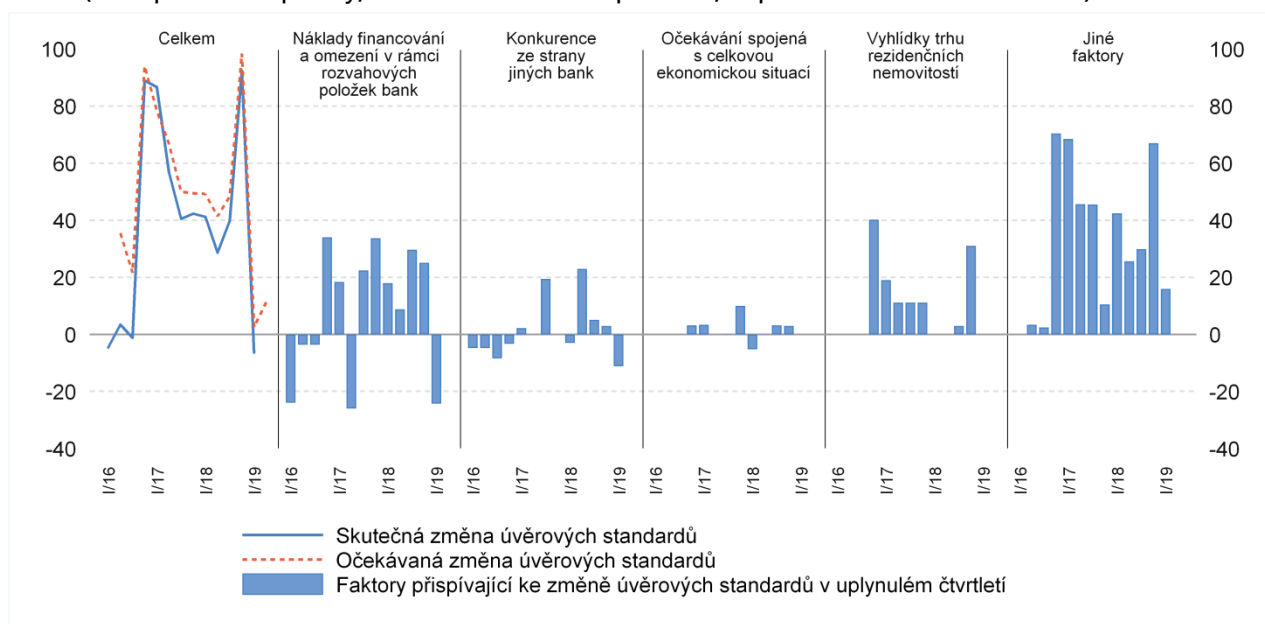

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

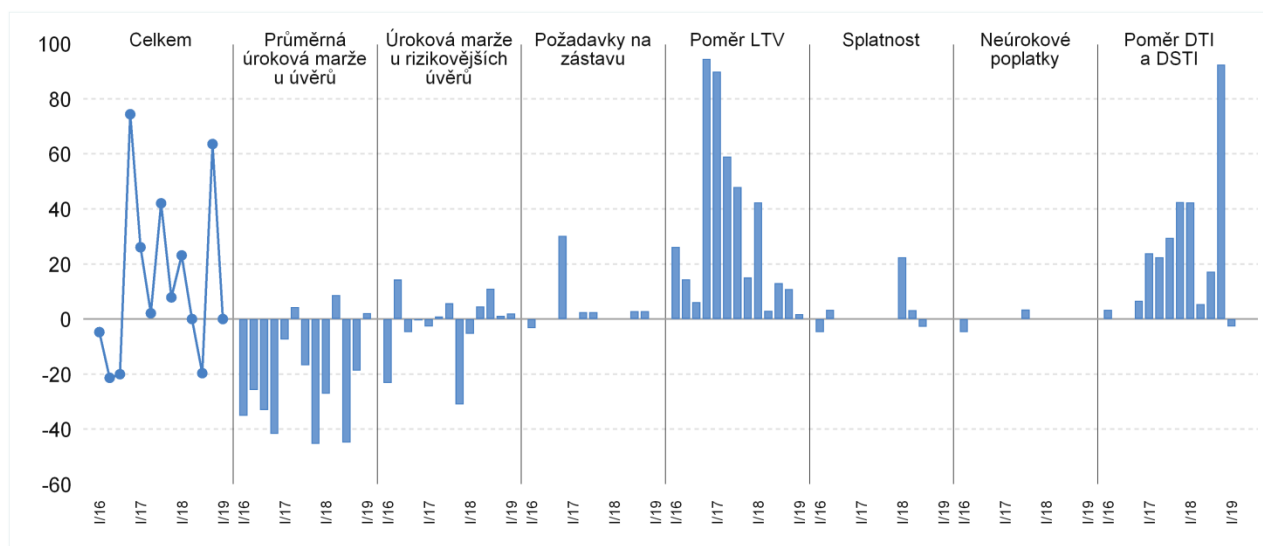
PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA BYDLENÍ

Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů na bydlení (otázky 8,9 a 16)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zprísnění, záporná hodnota = uvolnění)

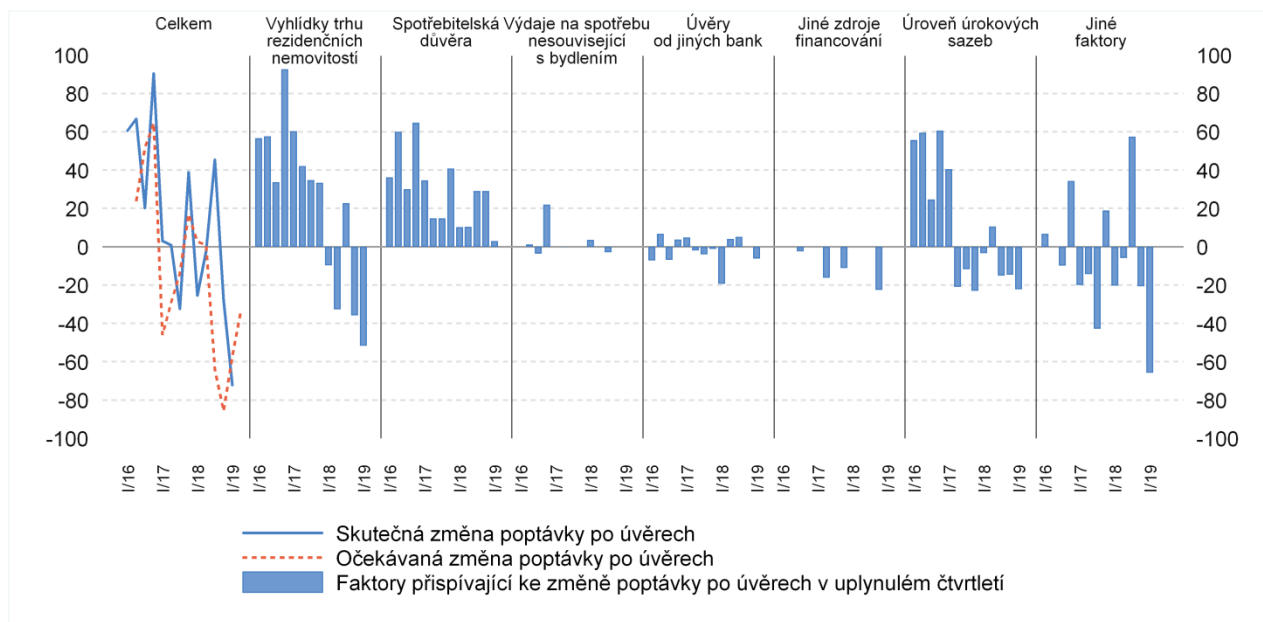

Poznámka: Jiné faktory zahrnují v posledním období zejména implementaci makrobezpečnostních opatření ČNB.

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení ([otázka 10](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zprísnění, záporná hodnota = uvolnění)

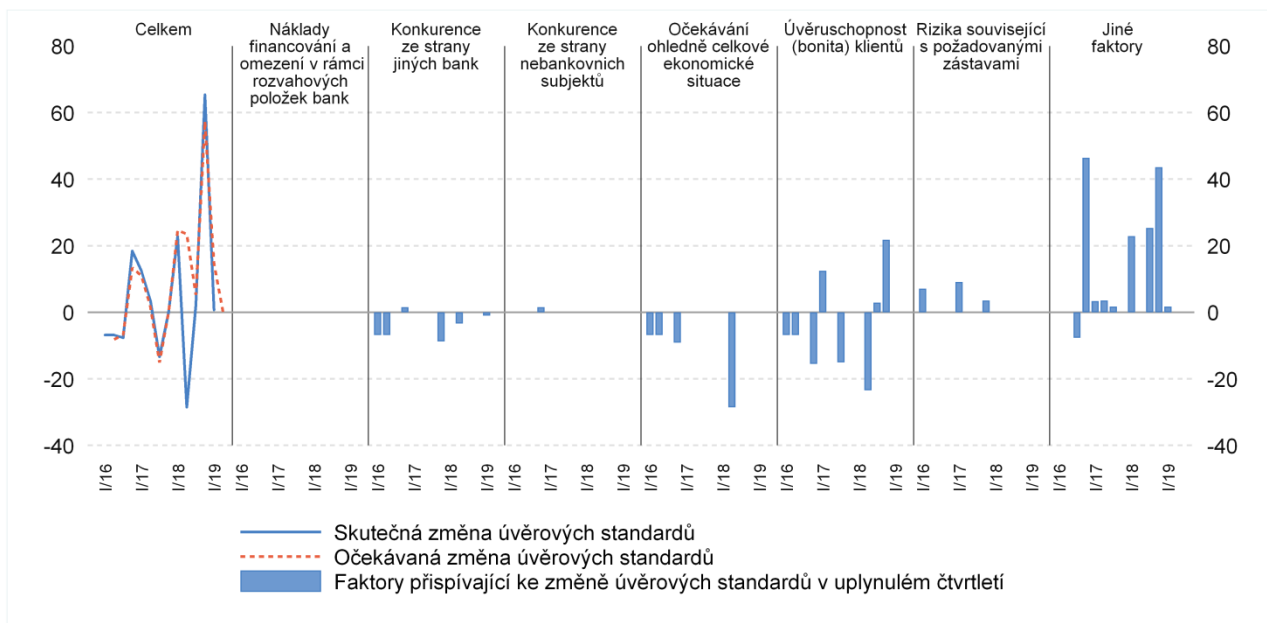

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení ([otázky 13,14 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

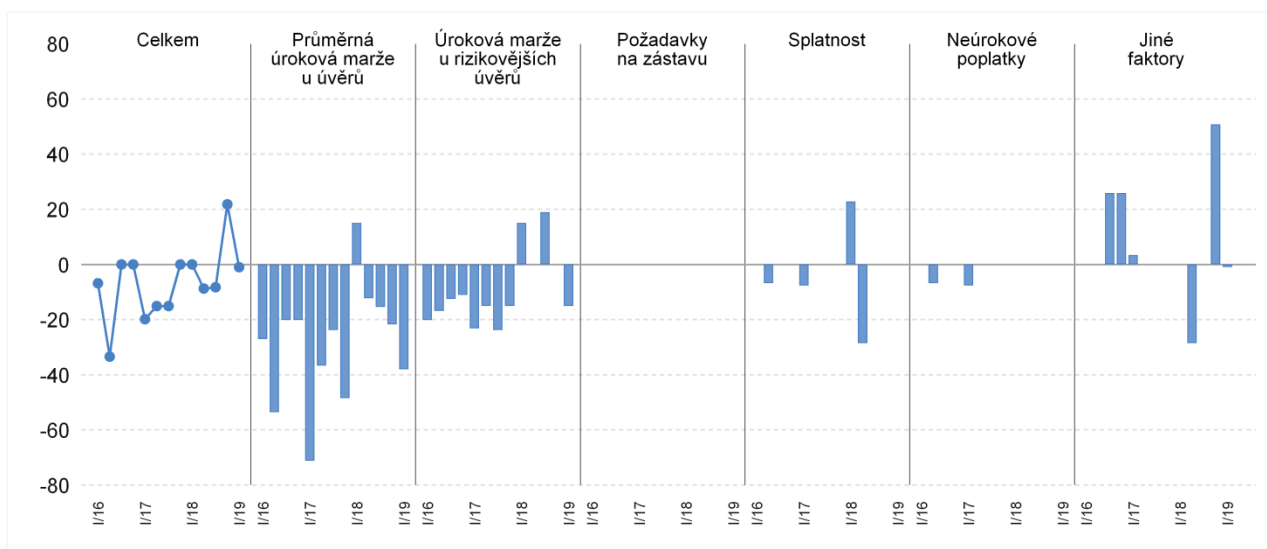
PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA SPOTŘEBU

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů na spotřebu ([otázky 8.11 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Poznámka: Jiné faktory zahrnují v posledním období zejména implementaci legislativních opatření a makroobezřetnostních opatření ČNB.

Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěřů na spotřebu ([otázka 12](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

